THE DAILY HEBREW JOURNAL
H. WINBERG, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., Ltd. —
251-253 Queen Street West — Telephone Adelaide 3967
SUBSCRIPTION RATES: $5.00 PER YEAR
SINGLE COPY 2c.
Entered as Second Class Mail Matter at G.P.O Toronto, Ontario January 22nd, 1913

די קוריאָזען אין אונזער געשיכטע

אין דער אידישער געשיכטע זענען תמיד פארגעקומען פיעלע קוריאָזען, קיין פעריאָדע פון זיי איז אָבער ניט געוועזען רייך אין אזוי פיעל קוריאָזען, וויפיעל עס פאסירען די לעצטע צייטען. און וועלכע וואָלטען אונז פשוט אויסגעזעהן אונגלויבליך און אלס טויזענד און איין נאכטיגע מעשיות, — ווען זיי וואָלטען ניט פאסירט פאר אונזערע אויגען.

רוסלאנד, דאָס לאנד פון די אמאָליגע פּלעווע'ס, טרעפּאָוס און סטאָליפּינס, איז ניט דאָס איינציגע לאנד, וואו דיעזע אידישע וואונדער קומען פאָר. א צווייט לאנד, דאָס לאנד פון די אמאָליגע טארקוועמאדעס און איזאבעלאס, זוכט יעצט אויך ריין צוואַשען איהרע אמאָהליגע חטאים, דורך איהרע יעצטיגע מעשים.

ווי אזוי אנדערש קען אויסגעטייטשט ווערען א פאסירונג, וועלכע דער טעלעגראף האט נעכטען געבראכט:

> מאדריד: — די שפּאנישע רעגירונג ווערט מיטגעטהיילט אין די היגע צייטונגען, האָט פעראָרדענט די פארשטעהער איהרע אין בערלין, וויען און קאנסטאנטינאָפּאָל, צו צושטעלען דאָרטען א שטרענגע נאָטע, פאָדערענדיג, אז מען זאָל אָבשטעלען די פערפאָלגונגען ארויסשיקונגען און רויב געגען די אידען אין ארץ ישראל. קעניג אלפאנזאָ, ווערט מיטגעטהיילט האט זיך פּערזענליך פעראינטערעסירט אין דיעזער פראגע.
>
> דיעזע האנדלונג מצד שפאניען ווערט ענערגיש אונטערשטיצט פון איינינגע אנדערע נייטראלע לענדער, ארייגערעכענענדיג ארגענטינא.

ווען דער סוף פונ'ם פופצעהנטען יאהר־הונדערט האט צוגעזעהן די פערדינאנד־איזאבעלא־טארקוועמאדא פּאָליטיק, האבען הונדערטער טויזענדער [...]ער אידען געפיהלט פון די אבארבאנעלס פערלאָזען דאָס בלוטיגע שפּאַ[ניען] [...] און נאך פיעלע וואנדערונגען און צרות געפינען אן אבדאך אין די [...] בעהערשט פון דער טערקיי, וועמענס שטערען אלס גרויס־מאכט [...]אלסט געוועזען אין פולען גלאנץ.

[...]ער הונדערט און פינף און צוואנציג יאהר זענען אוועק פון יענער [...] פון דעם קטיגור ווערט א סניגור, פון דעם פריינד א שונא. און [...] זיך די ראָליען, — עס ענדערט זיך די שטעלונג.

[...]ניען, דאָס לאנד וואו די איטא־דע־פעס האבען צוגעזעהן [...] פון די צום טויט פערארטהיילטע מאראנען און אידען, דאָס [...]בעס האט בנוגע אידען געוואוסט נאר פון א רחמנות, צו דער[...]ם קרבן, און איינשפּארען די יסורים פון לעבעדיג פערברענט [...] די זעלבע שפּאניען טרעט יעצט ארויס אלס פערטהיידיגערין [...]רען, וועמענס עלטער זיידעס זענען פון איהר אזוי צום טויט גע[...] געזאָרען און פערטריעבען געוואָרען, און ארויסטרעטען צו פער[...]יגען טרעט זי ארויס געגען דעם לאנד, וועלכעס האט איהרע ארויסגעטריבענע אידען מיט אפענע ארימס אויפגענומען, און ערמוטהיגט זייער איינוואנדערונג.

קען א גרעסער קוריאָז זיין?

דאָס איז א קוריאָז צום גוטען. אָבער ניט ווייניג קוריאָזען פאסירען אויך בנוגע אונז און ביי אונז פון אן אנדער כאראקטער, און אפילו דערזעלבער ענין. די אפערע פון די געטריבענע אידען אין ארץ ישראל האט אויך א צווייטען קוריאָז.

געדענקט איהר, די טענות פון פיעלע רוסישע בירוקראטען, אז אלע אויסנאהמס געזעצען בנוגע אידען, האבען עקזיסטירט ניט ווייל מען האט אידען געוואָלט דערמיט שלעכטעס טהון, נאר אז דאָס איז גאר צוליעב זייער טובה. די אלטע טענה פונ'ם וואָלף וועלכער פערצעהרט דאָס לעמעלע, ניט ווייל ער האט עס פיינט, נאר ווייל ער האט עס ליעב און פרעסט עס אויף מחמת אהבה — די זעלבע טענה ווערט יעצט אויך ארויסגעשטעלט פון דער טערקיי פאר איהר פערטהיידיגונג.

א מעלדונג וועלכע מיר האבען נעכטען בעקומען דורך דער פערמיטלונג פון דעם ציוניסטישען פראָוויזארישען קאָמיטעט דערצעהלט אונז פאלגענדעס:

> דעם דרייסיגסטען מאי, האט דזשעמאל פאשא, דער מיליטערישער הערשער פון ארץ ישראל, וועלכער האט פעראורזאכט דעם אידישען גירוש, געגעבען אן ערקלעהרונג צו דער דייטשער וואָלף נייעס אגענטור, אין וועלכען ער האט געזאגט, אז די אידען זענען ארויסגעטריבען געוואָרען פון יפו און די קאלאָניען צוליעב א הומאנעם מאָטיוו, — כדי זיי זאָלען ניט ליידען פון די אטאקעס פון דעם ענגלישען פלאָט און די לופט פליהער, ארויסשיקענדיג זיי אין זיכערע פלעצער.

מיר זענען ניט גענייגט צו גלויבען אין דיעזען הומאנעם מאָטיוו, אבוואהל די זעלבע ידיעה גיט אויך איבער, אז דזשעמאל פאשא איז וויליג איבערצוגעבען עס צו אן אונטערזוכונג צו די קאנסולען פון שפּאניען, עסטרייך און דייטשלאנד, ווייל ווארום האט דזשעמאל פאשא רחמנות געהאט נאר אויף די אידען, און ניט אויף זיינע אראבישע ברידער, וועלכע זענען אויך אונטערוואָרפען דער געפאהר פון דער ענגלישער באמבארדירונג. קען דען א קויל פון א קריעגס־שיף טרעפען נאר א אידען, און ניט קיין אראבער.

קען דאָס דען אנדערש ווי א קוריאָז בעטראכט ווערען. דאָס וואָס מען פערפאָלגט אונז, ווייל מען האט אונז צופיעל ליעב, איז מען טרייבט אונז אויס רחמנות.

און רעדען מיר וועגען קוריאָזען, איז אויך כדאי צו דערמאהנען א צווייטען קוריאָז.

אויף א צווייטען פלאץ אין דיעזער צייטונג, וועט דער לעזער געפינען, א בעריכט אז די קאטוילישע קירכע האט [זי]ך אפיציעל אויסגעשפּראָכען צו גונסטען דעם ציוניזם.

די קירכע, פון וועלכער מיר זענען אזוי שטארק פערפאָלגט געוואָרען, וועלכע האט ערשט מיט עטליכע יאהר צוריק אינטריגירט געגען אונז, ווייל רוים האט ערוועהלט א אידישע מעיאָר, די זעלבע קירכע נעהמט היינט אויף נחום סאקאלאוו'ן, דער פּאפּסט שמועסט מיט איהם, און פערשפּרעכט איהם די פריינדליכקייט פונ'ם קאטויליציזם צום ציוניסטישען געדאנק.

האט איהר, לעזער, אן אנדער נאמען פאר דעם, ווי קוריאָז.

פרעזידענט ווילסאָן'ס מערקווירדיגע נבואות

סיר טהאָמאס בארקלעי, וועלכער איז געוועזען דער ערשטער אויסצוארבייטען די פּלענער פיר א פערבאנד צווישען ענגלאנד, פראנקרייך און רוסלאנד, איז לעצטענס ארויסגעקומען מיט אן ארטיקעל אין דעם פראנצויזישען זשורנאל „מערקור דע פראנס" אין וועלכען ער צייגט אָן, אז פרעזידענט ווילסאָן האט מיט דרייצעהן יאהר צוריק נביאות געזאגט, אז די פעראייניגטע שטאאטען וועט שליעסען א פערבאנד מיט פראנקרייך און גרויס־בריטאניען. סיר טהאָמאס בעשרייבט ווי פאָלגט זיין ערשטע צוזאמענטרעפונג מיט מר. ווילסאָן:

„דאָס איז געוועזען אין ניו יארק ביי דער פייערונג פון סט. אנדריו, א יום טוב וואָס ווערט געפייערט פון אלע שאָטלענדער דעם 30־טען נאָוועמבער.

„איך בין אוועקגעזעצט געוואָרען ביים באנקעט וואָס איז אין יענעם טאג געגעבען געוואָרען פון דער שאָטלענדישער ארגאניזאציאָן צווישען צוויי מענשען, פון וועלכע איינער איז געוועזען בעקאנט צו מיר. דאָס איז געוועזען דר. לארימער, א פראָמינענטער גייסטליכער פון ניו יארק א געבאָרענער אין שאָטלאנד, אבער א תושב פון זיין יוגענד אָן אין ניו יארק. דער צווייטער שכן מיינער, וועמעס שעהנער שאָטלענדישער קאָפּ און אינטעלעקטועלע ברעמען איך האב בעמערקט, איז מיר געוועזען אונבעקאנט. איך האב א קוק געטהאָן אויף זיין קארטע און איבערגעלייענט: „פרעזידענט פון דער פּרינסטאָן אוניווערזיטעט" דער מאן האט [ד]אָס בעמערקט און ווענדענדיג זיך צו מיר האט ער געזאגט: „פון אט דער קארטע, וועט איהר גאר ניט וויסען, מיין הערר, איך וועל אייך געבען מיין פּריוואטע קארטע". „אבער דאָס רעדט דאך שוין עט[..]וואָס, האב איך געזאגט. איך האב נעהן פיעל געהערט דערצעהלען וועגען איהם, פון זיין שטארקען כאראקטער, פון זיין געניאלער ארגאניזאציאָנס־קראפט, וואָס האט די פּרינסטאָן אוניווערזיטעט אוועקגעשטעלט אויף א זעהר הויכע שטופע. איך האב זעהר פיעל געוואוסט וועגען דעם ווייל איך בין געקומען אין די פעראייניגטע שטאאטען אלס א מיטגליעד פון א ענגלישער קאָמיטע וועמעס אויפגאבע איז געוועזען צו שטודירען די אמעריקאנישע מעטהאָדען פון פאָלקס־בילדונג. יעדער איינער פון אונז, איז דעריבער געוועזען בעקאנט מיט די געשיכטליכע ווערק פון דעם פרעזידענט פון פּרינסטאָן, וואודראָו ווילסאָן, דער יעצטיגער פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאאטען. ווילסאָן האט מיר דערמאָלט דערצעהלט, אויב מיין זכרון נארט מיך ניט אָב, אז זיין פאטער איז געבאָרען געוואָרען אין בעלפאסט, א שאָטלענדישע קאלאָניע אין אירלאנד, אז זיין זיידע איז א געבאָרענער אין אירלאנד, אבער אז ער אליין איז געבאָרען געוואָרען אין די פעראייניגטע שטאאטען.

„נאכדעם ווי איך בין פערטיג געוואָרען מיט מיין ארבייט וועגען שטודיום פון פאָלקס־בילדונג, בין איך פערבליעבען אין אמעריקא צו בעגיעען די אגיטאציע צו גונסטען פון אן ארביטריישאָן טריטי צווישען ענגלאנד און די פעראייניגטע שטאאטען. דער ענגליש־פראנצויזישער פערבאנד, צו וועלכען איך האב מיין גאנץ לעבען געווידמעט ביז צו יענער צייט, האט זיך גראדע דעמאָלט געשלאָסען. די צווייטע טייל פון מיין מיסיע איז געוועזען, אריינצובריינגען אויך די פעראייניגטע שטאאטען אין דיעזען קרייז.

ווילסאָן האט מיך פערזיכערט אין זיין שמיצע און ווען די פּלענער פאר דיעזער בעוועגונג זיינען אויסגעליגט געוואָרען, האט ער זי געשטיצט מיט זיינע שכל'דיגע ארגומענטען".

און איבערגעהענדיג ווייטער אין זיין ארטיקעל צו די אורזאכען פון מלחמה און די מיטלען ווי אזוי מלחמה אבצושאפען, זאגט ווייטער סיר טהאָמאס בארקלעי:

„מר. ווילסאָן האט גערעדט צו מיר וועגען דיעזע זאכען מיט אזא פרייהייט און אזוי ראדיקאל, אז עס האט גאר ניט אויסגעזעהן, דאָס מיט צעהן יאהר שפּעטער זאָל ער ערוועהלט ווערען צו דעם העכסטען און פעראנטוואָרטליכסטען אמט וואָס עס קען געהאלטען ווערען פון א מענשען אין דיעזער וועלט.

„איך זאג ניט אז איך גיב אצינד איבער פּינקטליך זיינע ווערטער, אבער דערפאר בין איך זיכער, אז איך גיעב איבער דעם עצם פון אונזער געשפּרעך ווי ער איז געפיהרט געוואָרען צווישען אונז מיט דרייצעהן יאהר צוריק. דיזער געשפּרעך האט ביי מיר ארויסגערופען די פערזועהונג פון א געוויסער שטעלונג וואָס זיינען גענומען געוואָרען פון ווילסאָן, וועלכע זיינען ניט אנערקענט געוואָרען פאר הויך דיפּלאָמאטישע פון מאנכע בעקאנטע גוט־אינפאָרמירטע אמעריקאנער. די אורזאכע איז ווייל ווילסאָן בעזיצט דעם כאראקטער פון א שאָטלענדער און נאר איינער וואָס בעזיצט א שאָטלענדישע נשמה, קען איהם ריכטיג פערשטעהן מיר האבען איינס מיט'ן צווייטען איינגעשטימט אזוי מערקווירדיג גוט, אז איך מוז זיך מודה זיין, דאָס עס איז שווער געוועזען אונז אונטערצושיידען, אויב זיינע אידעען האבען בעלאנגט צו מיר אדער מיינע — צו איהם.

„אייער אידעע, האט ער מיר געזאגט, קוקענדיג אויף ארביטריישאָן טריטיס בלויז ווי אויף מיטלען זיך צוזאמענצוקומען און ניט ווי אויף מיטלען צו שליכטען סכסוכים, איז אן אויסגעצייכנטע און אפּעלירט זעהר שטארק צו מיר. א גוטע קאמערציעלע טריטי קען האבען די זעלבע ווירקונג, ווי די טריטי פון 1860 צווישען פראנקרייך און ענגלאנד. די הויפט זאך דא איז די אליאנץ און ניט די אופנים וואָס זיי זאָלען טהאָן. א טריטי דיענט אלס וועג־ווייזער. דא אין אמעריקא האט איהר געמוזט אויסגעפינען דעם באָדען וואָס איז גוט פארבערייטעט פיר דער פערפלאנצונג פון אזא אידעע.

דער אמעריקאנער גלייבט ניט קיין רויטע ליענטעס. איהר וועט זאגאר געפינען גרויסע קאמערציעלע פירמעס אין ניו יארק וועמעס שותפים האבען קיינמאָל ניט אויסגעמאכט קיין שותפות־קאָנטראקט. זיי האבען בלויז צוגעשטימט צו געוויסע זאכען אין אנפאנג ווען זיי זיינען זיך צוזאמענגעקומען אט דיעזע שותפות איז די דויערהאפטעסטע, ווייל זי געהט אן אזוי לאנג, ווי עס איז ניצליך פיר ביידע שותפים.

„אין די פעראייניגטע שטאאטען וועט איהר אייער צו געפינען סימפּאטהישע שטיצע פיר אזעלכע מיני שותפות און איהר מעגט זיין זיכער, אז דיעזעס לאנד וועט זיך אפּרופען פריהער אדער שפּעטער גן אייערע פערזוכען און זיך צוזאמענשליסען מיט דער אליאנץ פון ענגלאנד און פראנקרייך.

„מיר פיהלען זעהר ווארימע פריינדשאפט פיר פראנקרייך: און צווישען נאַציאָנען איז פריינדשאפט מעהר פעסטהאלטענד ווי בלוטיגע זכרונות. דער נאמען פון לאפאיעט, איז אפילו היינטיג בעקאנט צו די פאָלקס־מאסען, אבער דערפאר רוהט אין זייערע הערצער אן איינגעוואָרצעלטע טראדיציאָנעלע ירושה פון פריינדשאפט פיר יעדען פראנצויז. אין זייערע קינדער יאהרען, כאפּט דער אמעריקאנער דעם טאָן און וועלכען עס ווערט גערעדט צו איהם, און דיעזער טאָן פערבלייבט מיט איהם דאָס גאנצע לעבען לאנג און עס געהט אזוי איבער פון איין דור צום צווייטען. דאָס ערקלעהרט, ווארום אינטערנאציאנאלע סימפּאטהיען און אנטיפּאטהיען דויערן אזוי לאנג."

אין דעם געשפּרעך צווישען דיעזע ביידע מענער, ווי עס ווערט יעצט ערצעהלט פון דעם בעריהמטען ענגלישען שטאאטסמאן, האט מר. ווילסאָן געזאגט:

„מלחמה בריינגט קיינמאָל קיין שלום ניט. מלחמות זיינען א שטענדיגע אָף. זיי ענדערען זיך נאר אין דער פאָרמע. וואָס פאר א שרעקליכער שיקזאל! אין גרונד, איז מלחמה פיעל ערגער ווי א טויטליכער שריט, ווייל א מינאָריטעט ריזיקירט צו פערליערען דאָס לעבען און א מאיאָריטעט ציהט קיין נוצען ניט פון איהר! דאָס איז א פאראדאקס וואָס ווערט ארויסגעבראכט פון סאציאלע ענינים וואָס זיינען בעגרינדעט אויף ביטראָסט און שפּיצלאך פון איין זייט און דומהייט פון דער צווייטער".

— גלויבט איהר אז ווען מענשען וועלען זיין בעסער ערצויגען, וועלען מלחמות פערקלענערט ווערען? האט סיר בארקלעי געפרעגט ווילסאָן'ען.

„ניין", האט ווילסאָן געענטפערט. „עס איז אבער גאנץ וואהרשיינליך, אז ווען אינטערנאציאנאלע ענינים זאָלען דיסקוטירט ווערען אין דער עפענטליכקייט, וואָלט עס צו געוויסע מלחמות ניט געקומען. יעדער איינער וואָס איז אין צייט פון מלחמה געצוואונגען צו ריזיקירען מיט זיין לעבען, האט א גרעכט צו וויסען וואָס פיר א פּאָליטישע פראגע איז ארויסגעקומען פיר וועלכע ער מוז קעמפּפען. דאָס וואָלט ערלויבט נייטראלע פעלקער צו בעשליסען, אויב זיי זאָלען פּראָטעסטירען געגען מלחמה וואָס האט אריינגעטראגען א פערווירונג אין אינטערנאציאנאלער קאמערץ און קאמוניקאציאָן אין אלגעמיין.

— גלויבט איהר אין דער ווייזהייט פון דעם פאָלק?

— ביז א געוויסער מאָס. דאָס פאָלק איז שכל'דיג אין זיינע האנדלונגען, ווייל עס מוז דאך בעצאהלען עס ווערט אבער גאנץ לייכט ארונטערגעפיהרט פון דעם דרך הישר דורך דעמאגאגען. נאר מענשען וואָס זיינען גלייכגילטיג צו פּאָפּולאריטעט, האבען א געזונטען פערשטאנד. פּאָפּולאריטעט איז אזוי געפעהרליך צו דעם וואָס בעזיצט עס, אזוי גוט ווי צו די מאסען וועלכע גיעבען עס.

פערקופּיין גאָלד קעמפּ
די לעצטע אינפאָרמאציעס זאגט איהר קריגען ווען איהר וועט זיך סובסקרייבען פאר דעם פערקופּיין הערראלד.
סומה פערקיופּיין, אנטעריא.
פּרייז פאר קענעדע $1.50. פעראייניגטע שטאאטען $2.50 א יאהר.

אלאַרמע לענדער זענען פאר'ן ציוניזם

ענגלאנד, פראנקרייך, איטאליען און די קאטוילישע קירכע, האבען די גרעסטע סימפּאטיען פאר'ן ציוניזם און זיינען פאר דער גרינדונג פאר אן עפענטליך רעכטליך געזיכערטער היים פאר די אידען אין פּאלעסטינא און זיינען אויך בערייט צו געבען זייער פולע אונטערשטיצונג צו פערווירקליכען דעם ציוניסטישען וואונש.

דיעזע ערקלעהרונג איז געמאכט געוואָרען פון דער פּראָוויזארישער ציוניסטישער קאמיטע אויף דער אויטאָריטעט פון דר. חיים וויצמאן, פּרעז. פון דער ענגלישער ציוניסטישער פעדעראציע און נחום סאקאלאוו, מיטגליעד פון דער ציוניסטישער אקציאָנס קאמיטע וואָס גיט זיך יעצט אָפּ מיט דיפּלאָמאטישע אונטערהאנדלונגען צווישען די פּאָליטישע מעכטע. די ערקלעהרונג בנוגע דעם פּאָליטישער לאגע אין דעם ציוניזם איז געמאכט געוואָרען פון דר. וויצמאן און זיין בעריכט צו דעם קאנפערענץ פון ענגלישע ציוניסטען וואָס איז אבגעהאלטען געוואָרען אין לאנדאָן. אין זיין בעריכט, וואָס איז טעלעגראפיש ערהאלטען געוואָרען פון די פּראָוויזארישע ציוניסטישע קאמיטע און איז די ערשטע אויטאָריזירטער נאכריכט וואָס איז ערהאלטען דא געוואָרען, מאכט ער די פאָלגענדע קאטעגארישע ערקלעהרונג:

איך בין בערעכטיגט דא עפענטליך צו ערקלעהרען דאָס די רעגירונג פון זיין מאיעסטעט איז בערייט צו אונטערשטיצען אונזערע פּלענער. איך וויל נאך ווייטער צוגעבען דאָס די אינטערשטיצונג פון דער ענגלישער רעגירונג איז אין איינקלאנג און מיט דער צושטימונג פון די אליאירטע מעכטע אונזער פיהרער נחום סאקאלאוו איז געוועזען אין פראנקרייך און אין איטאליען און פון ביידע רעגירונגען האט מען איהם פערזיכערט דאָס זיי האבען די פולסטע סימפּאטיען צום ציוניזם און דאָס זיי זיינען אויך בערייט צו געבען זייער אונטערשטיצונג. מיר האבען אויך די פערזיכערונג פון די העכסטע קאטוילישע קרייזען דאָס זיי זיינען פאר דער גרינדונג א אידישען שטאאט אין פּאלעסטינא און פון זייער רעליגיעזען שטאנדפּונקט זעהען זיי ניט איין ווארום מיר זאָלען ניט זיין גוטע שכנים און מיר האפען נאך צו זיין גוטע שכנים.

איינע פון די וויכטיגסטע פּראָבלעמען וועלכע מען דארף בעטראכטען ווען מיר רעדען וועגען דער צוקונפט פון פּאלעסטינא איז די דעליקאטע פראגע פון די הייליגע פּלעצער. מיר וועלען זיין מעהר ווי פארזיכטיג צו רעספּעקטירען די געפיהלען פון יעדער רעליגיעזער גרופּע און סעקציע אין פּאלעסטינא, דא איז דער פּלאץ צו דיסקוטירען דיעזע קאמפּליצירטע פראגע וועלכע וועט פערנעהמען א וויכטיגען פּלאץ אין די אינטערנאציאנאלע פּראָבלעמען, וועלכע וועלען דארפען געלעזט ווערען. מיר לאזען דאָס איבער צו די איינזעהעניש און צו די געפיהל פון גערעכטיגקייט מצד די נאציאנען וועלכע וועלען אויפבויען א בעסערע און שעהנערע וועלט אין דער ענדע פון דיעזער קאטאסטראָפע... זיי וועלען אויך זעהן דאצו דאָס דיעזע פראגע זאָל געלעזט ווערען צו דער בעפריעדיגונג פון אלע וואָס זיינען אין איהר פעראינטערעסירט.

אין דער זעלבער צייט ווען דר. וויצמאן האט געמאכט דיעזע וויכטיגע ערקלעהרונג וועגען דער פּאָליטישער לאגע אין דער ציוניסטישער בעוועגונג האט ער אויך געגעבען א ווארנונג צו די „אסימילירטע" אידען אין אמעריקא און אין אייראָפּא. ער האט געגעבען זיין ווארנונג צו דער קליינער מינאָריטעט פון איינפלוסרייכע מענער וועלכע לייקענען אין דער עקזיסטענץ פון א אידיש פאָלק און וועלכע, צוליעב זייער געגנערשאפט פון אידישען נאציאָנאליזם שאפען שטערונגען אין וועג פאר דער פערווירקליכונג פון דעם אידישען אידעאל. די געגנערס נעהמען א געפאהר שטעלונג, א שטעלונג וועלכע שאדעט דעם ציוניזם מעהר ווי זייער געגנערשאפט — און דאָס איז זייער ארויסטרעט פאר א קולטורעלען צענטער אין פּאלעסטינא וואָס זאָל דיענען אלס א גייסטיגער רעזערוואר פאר די אידען פון דער גאנצער וועלט'. זיי זיינען אויך בערייט צו העלפען קאלאָניזירען אידען אין פּאלעסטינא, זיי זיינען אבער געגען דעם אז די קאלאָניזירונג זאָל זיין געגרינדעט אויף א נאציאָנאלען באזיס און געגען דעם אז זי זאָל טראגען א פּאָליטישען כאראקטער. דר. וויצמאן האט געווארענט די געגנער פון ציוניזם דאָס אויב זיי וועלען ניט מאכען אן ענדע צו דעם געפאהר, וועלכער דראהט יעצט דעם אידישען פאָלק, צוליעב זייער פערראטערישע געגנערשאפט צו די אידישע שטרעבונגען, וועט גענומען ווערען א פאָלקס אבשטימונג פון דעם אידענטהום פון דער גאנצער וועלט צו דעמאנסטרירען דאָס די גרויסע מאיאָריטעט פון דעם אידישען פאָלק איז פאר די ציוניסטישע שטרעבונגען.

„צו אונזער גרויסען בעדויערען, האט דר. וויצמאן געזאגט, עקזיסטירט נאך צווישען אונז א קליינע מינאָריטעט וועלכע לייקענט אין דער אידישער נאציע. מיר דארפען זיך אבער ניט שרעקען דא פיר. איך האב ניט דעם מינדסטען צווייפעל אויב עס וועט קומען צו א פּלעביזיט דאָס אויב עס וועט קומען צו א מעסטען זיך אין כחות — וועט די גרויסע אידישע מאיאָריטעט שטעהן אויף אונזער זייט און איך ווארען אייך דאָס מיר וועלען זיך באלד מעסטען אין כחות, פיליכט נאך פריהער ווי מיר אליין דענקען. מיר וועלען מוזען צייגען אונזער כח, — און אין דיעזען הייליגען מאמענט פאָדער איך אייך אויף זיך פארצובערייטען דאפיר. איהר וועט דארפען צייגען, מיט ליעב און וועלע דאָס איהר שטעהט געאייניגט אונטער אייער פיהרער וועלכע איהר האט אויסגעוועהלט צו פיהרען אייך אין דיעזע קריטישען מאמענט אין דער וועלט געשיכטע. מיר ווילען ניט מאכען דעם איינדרוק פאר דער אויסערליכער וועלט אז עס עקזיסטירט א ברידער קריעג צווישען אונז אידען. מיר זיינען ארומגערינגעלט מיט צופיעל שונאים זיך צו ערלויבען דיעזע לוקסוס. מיר ווארנען אבער די יעניגע וועלכע וועלען אונז צווינגען דאצו, דאָס ווען די צייט וועט קומען פאר א אָפענע קאמפּף, וועלען מיר אלע זיין געאייניגט צו פערטיידיגען אונזער זאך וועלכע איז הייליג און טהייער צו אונז. מיר קענען קייגעם ניט ערלויבען זיך אריינצומישען אין אונזער ארבייט וועלכע מיר טהוען און מיר מוזען אָפען ערקלעהרען צו אל אונזערע געגנער אז דאָס וואָס מיר פערלאנגען פון זיי איז הענדס אָף.

די פארבערייטונגס ארבייט פאר א פאָלקס אבשטימונג אין די פעראייניגטע שטאאטען איז שוין געמאכט געוואָרען פון דער פּראָוויזארישער ציוניסטישער קאמיטע. די פארבערייטונגס ארבייט באשטעהט פערלייפיג אין א גרויסען שקל קעמפּיין וואָס ווערט יעצט אנגעפיהרט ארום הונדערט טויזענד שקלים זיינען שוין פערקויפט געוואָרען און דער קעמפּיין ווערט פון טאג צו טאג אלץ שטארקער און אינטענסיווער. אויב נויטיג, וועלען אנדערע מיטלען אנגענומען ווערען צו איבערצייגען די גרויסע וועלט און די פּאָליטישע מעכטע דאָס די גרויסע אידישע מאיאָריטעט איז פאר דעם ציוניזם.

זי האט זיך צואווינט

(סקיצע)

פון ב. קאהאן

דער צוג איז שוין געוועזען ווייט פון שטאָדט, און זי איז נאך אלץ געשטאנען אין פענסטער פון וואגאָן, און צוגעקוקט ווי אלעס פערשווינדעט פון איהר... ווי אלעם ווערט פאר איהרע אויגען קלענער און קלענער... איהרע אויערען האט נאך געקלונגען, דער לעצטער געשריי פון איהר מוטער „מיין קינד!"... און יעדען מאהל האט זיך א נייער שטראָם טרעהרען אלאָז געטהאָן אין איהרע אויגען, און נאך געדיכטער געמאכט דעם וואָלקען רויך וועלכער האט פערשטעלט די פּינטעלאך וועלכער האבען זיך נאך ארויסגעזעהן פון איהר היים... שנעל האט זי אויסגעווישט איהרע אויגען אום ניט צו פערליערען די געלעגענהייט צום לעצטען מאהל א קוק צו טהון אויף איהר פערלאָזענער געבט, ווען זי האט א בליק געטהאָן אויף דעם וועג צוריק האט זי שוין בלויז געזעהן: א קורצען וועג און איבער'ן וועג וואָלקענט זיך א געדיכטער רויך... עס האט אויף איהר אויסגעזעהן ווי טייוואָלים וואָלטען איהר בעגלייט אויף איהר וועג. און א געפיהל פון חרטה האט זי דערפיהלט אויף אלעם... עס זענען ביי איהר אויפגעשווימען פערשיעדענע געהיימניספולע פראגען, אבער קיין ענטפער האט זי אויף זיי ניט געקענט געפינען, און עס איז ענטשטאנען א פערבאָרגענער צווייפעל, צי האט זיך איהר געלוינט דאָס אלעס, ווען זי האט אפּגעווענדעט איהר בליק אויף די גרינע פעלדער וואו אלס ארום איז געוועזען בעזילבערט מיט די העלע זונען־שטראַהלען, וואו יעדעס גרעזעלע האט מיט ליעבע זיך בעוועגט און געשטיפט מיט דעם ווארימען ווינטעלע האט דאָס אין איהר אריינגעגאסען א נייען קוואל פון האָפנונגען אויף שענערעס אויף בעסערעס...

איהרע טרערען זענען פערטריקענט געוואָרען, זי האט דערפילט א קיהלקייט, און ווארפענדיג א בליק אויף אלעם ארום, האט זי זיך לאנגזאם אוועקגעזעצט, און זיך ווייטער פערטראכט וועגען איהרע גליקליכע קינדער יאהרען, טרויעריגער געזעגענונג און געהיימער צוקונפט...

אזוי זענען געפלויגען די טעג פון איהר רייזע, דאָס זענען געוועזען טעג פון טרויער פערצווייפלונג און צייט וויליגע פרייד ביז — ביז ענדליך דאָס גליקליכע איז געקומען אט אנקערט. די שיף ביים ברעג, מוזיק שפּיעלט, אימיגראנטען האבען ארום הין און הער, ווער מיט פרייד, ווער מיט ערנסט, ווער מיט אומעט, מען שרייבט מען טומעלט... אט איז די שיף ביים ברעג, די פּאסאזשירען פאנגען אן אפּשטייגען, און מיט א קלאפּענד הארץ פול מיט פרייד און שרעק איז זי געשטאנען און געוואָרפען מיט בליקען אויף אלע זייטען אום צו דערזעהן איהר גליק פון וועמען זי האט אזוי פיעל געטרוימט, אזוי פיעל נעכט ניט דערשלאָפען אזוי פיעל געליטען...

זי האט זיך ענדליך דערוואָרט, אט שטייט ער פאר איהר, רייך געקליידעט, עמפּפאנגט איהר מיט א שמייכעל, און דאכט זיך מיט ליעבע... אבער... אבער דאך ניט ווי זי האט זיך פאָרגעשטעלט. שוין דאן האט איהר א מאדנער געפיהל א שלאג געטהאָן און איהרע געדאנקען אין זי האט זיך דערמאנט אין יענעם שווארצען וועג, אבער זי האט ג[...] [...]וכט פון זיך די שלעכטע געדאנקען אווע[ק] [...] טרייבען מיט פערשיעדענע אנדערע [...]אנקען... זי האט זיך געשפּינט איה[...] [...]ליק נאך די בריעף נאך וואָס זי פלעגט פון איהם דערהאלטען, אט — האט [...] [...]טראכט וועט ער מיך בעקליידען, אי[...] שעהנע קליידער מיט גאָלדענע ריינגע[...] און אז איך וועל זיך אויספּוצען וועל אי[ך] [...]הב דערצעהלען פון דער היים, און [...] וועט בעגייסטערט ווערען, און איהר לי[...] [...]בען נאך שטארקער, אזוי האבען זיך ג[...] [...]עבט און געשפּינען פאנטאזיעס איינ[...] גליקליכער פון דער צווייטער...

עס פלעגט איהר פון צייט צ[ו] צייט א שוועב טהאָן א געדאנק פון יענע[ם] שווארצען וועג, אבער זי פלעגט יענע[ם] געדאנק שנעל דערשטיקען, און זי פלעגט [...]אן זעהען פאר זיך די גרינע פעלדע[ר] וועלכע האבען אזוי דופטיג געשמייכעל[ט] און זיך געוויעגט ווי די כוואליעס פונ[...] טייך ווי זיי וואָלטען איהר פערשפּראָכע[ן] גליק אין איהר ווייטער רייזע... א[...] האט מען זי אריין געפיהרט אין א הויז מען שטעלט איהר פאָר פיר אלעמען, מע[...] נעמט זי אויף פריינדליך אלע שמיי[...] [...]לען צו איהר... אבער זי בעמערקט א[...] דאָס אלעס איז ווי פאַרבריצירט, עפּעס קלינגט דאָס פרעמד מאדנע, זי זעהט אי[...] זייער שמייכעל, אז אינערליך לאכען ז[...] פון איהר, זי קען זיך קיין רעכענונג ניט אָפּגעבען, כאָטש זי טרייסט זיך אז ז[...] האָב: אס פריהער געוואוסט, און אז מי[ט] דער צייט וועט זי ווערען פונקט ווי זי[...] אבער דאָס שטעלט איהר ניט צופרי[...]דען, זי האט ערווארטעט עפּעס אנדערש עס איז ניט ווי אין דער היים — טראכ[ט] זי זיך, כאָטש אלע ווילען זי מאכען פר[...]לעך, שטיפען, און לאכען, אבער זי פע[ר]שטעהט אז דאָס איז אלעס ווי צוליע[ב] געטהון.

זי האט ניט געזעהן די הארציג[...]קייט פון דער היים זי האט דארום זי[...] נעפּונגען ע[...] אין דעם קרייז, און ער? ער שמייכעלט און שטיפט נאר מיט א דערע, וואו איז זיין פערשפּרעכען, וואו זענען די זיעסע האָפנונגען וועלכע ער האָ[ט] איהר פערשפּראָכען... א מאדנע ע[...] שאפט האט זיך אין איהר ערוועקט, [...] בענקשאפט נאך איהר ליעבער היים נא[ך] דעם איינגעפאלענעם שטיבעלע, נאך ד[י] פעלדער נאך די לאנקעס, נאך דעם ווא[...]סעריל, וואָס האט אין זיך אזוי פיעל סודו[ת] פערבאָרגען און אפשר אט זי דארט פע[ר]געסען דעם סוד פון איהר גליק?.. א[...] הערט זי דעם געשריי פון איהר מוטער מיין קינד און ווער ווייסט — טראכ[ט] זי, צו זי וועט איהר שוין אמאהל, ז[עה]ען אויב זי וועט נאך אמאהל זעהן איה[ר] מוטער, דאָס האט אין איהר הארץ ג[ע]וועקט א פערלאנג צו עפּעס אונפערשטענ[ד]ליכעס, אינבעגרייפליכעס...

א שטראָם טרערען האט זיך אלא[ז] געטהון אין איהרע אויגען, און זי אי[ז] אין א היסטעריק אוועקגעפאלען אויף [...] טיש נעבען וועלכען זי איז געזעסע[ן] און זיך שטארק צואווינט..

אלע ארום האבען געשמייכעלט.. מ[ען] קוקט און ניט פערשטאנען, וואָס דאָ[ס] מיינט.

פערקופּיין, סאַבאַלט
און ניו־יארק סעקיוריטיעס
וועכענטליכען בריעף וועגען מארקעט
ווערט צוגעשיקט פריי אהן געלד,
אויף פערלאנג
ROBERT E. KEMERER & CO.
108 Bay St.
(מעמבערס פון סטענדערט סטאָק עקססשיינדזש)
108 ביי סטריט — טאראנטא